

Ugy érezte, mintha a talaj inogni kezdene lábai alatt. — Az az ébredés, mely az első keresztyének életében Péter prédikálására pünkösdkor bekövetkezett, éppen ilyen súlyos, hatalmas és viharos volt. Ők is eddig mintha aludtak volna. Életükkel mintha nem sokat törődtek volna, úgy gondolták, hogy az élet felelősségétől könnyen megszabadulhatnak. Tiszességes és becsületes, kegyes és vallásos emberek voltak, különben Péter prédikációját nem hallgatták volna. Természetesen hibáik is voltak, de hiszen kinek nincsen hibája! Ha azonban valaki azt mondta volna nekik: a ti életetek hamis irány felé halad, nektek egyetlen helyes lépések sincs a helytelen úton, ti szakadék felé támolyogtok: éppen úgy csodálkoztak volna ezen, mint az a gyilkos és azt gondolták volna, hogy csúfot űznek velők. Pedig így volt, természetesen nem az emberek, hanem Isten előtt! Isten az ítélőbíró mindenek fölött, letekint az emberre és ki állhat meg előtte?! Önmagunk és az emberek előtt az élet közönséges okoskodásaival és mentegetőzéseivel hamarosan tisztázzuk magunkat; az ilyen okoskodó és mentegető gondolatok kisebb-nagyobb készletével jól felszereltük magunkat, hogy ezek segítségével mindig megalkudhassunk az étellel. Ilyen készlet a világnézet, mely a szemüveghez hasonlítható s melyet felteszünk, hogy a magunk és mások életét ezen át szemléljük. Minden embernek van ilyen szemüvege és ezek a szemüvegek úgy vannak beigazítva, hogy rajtuk keresztül ne olyannak lássuk az életet, amilyen, hanem amilyennek mi magunk szeretnők látni: ideálisan. Az életnek persze az a természete, hogy alapjában véve más, mint amilyennek mi szeretnők látni és ezt napról-napra észre is véteti velünk. Mi azonban nem jövünk zavarba. Ilyen esetben egyszerűen szemüveget cserélünk, más világnézethez pártolunk, új vezetőt keresünk, új mozgalomhoz csatlakozunk, valamelyik új optikus könyvét olvassuk és ezzel tovább álmodozunk. Egyszer azonban az a csoda is megtörténhetik, hogy a lökésektől és rázkódtatásoktól világnézetünk darabokra török, szemünket igazán kinyitjuk és szemüveg nélkül kell látnunk; azonnal vagy lassan, de föl-ébredünk, és megismerjük magunkat, hogy mik és kik vagyunk: bűnösök! Hamis irány felé halad az életünk, vagy amint Luther mondta, amikor alvásából fölébredt: minden cselekedetünk hiábavaló, még a legjobbaké is! Isten szigorúan ítelt és igen sokat mondott? Vajjon nem az igazságot mondta-é? Aki föl-ébredt, az tudja, hogy ez az igazság.

Ki segítette az első keresztyéneket ehhez a felfedezéshez? Jézus Krisztus! Látták Jézust és pedig a megfeszített Jézust. Meglátták és megérezték, hogy mi a jelentése annak, hogy Jézus a Golgothán a keresztre feszített. Péter szavai közben megértették, hogy nemcsak ott a kereszten feszítették meg; nekik is köziük van ehhez! Szemük elől a lepel elvételét és meglátták azt a hatalmas, örökké meglévő vádat, mely onnan hangzik az emberek ellen. Megértették, hogy nincs a kereszten semmi nézni és szemlélni való; az én bűnömért halt meg; az én elhibázott életemet mutatja meg; az én mélységes Isten elleni lázadásomat ítéli el. Egyszerre magukba láttak és megtudták, hogy kik ők, de azt is megtudták, hogy nincs menekvés. Gonoszágaiknak, bűneiknek ezideig csak szemlélői voltak; most a kereszttel a messzeségből mindennél közelebb került hozzájuk. A színpadról a nézőtérre jött alá, és azon vették észre magukat, hogy ebbe az ügybe egyenként és összesen mind belekeveredtek. S mint hirtelen támadó, de egyre nagyobbodó felhő, úgy nőttek az élet apró bűnei az egész eget elborító, hatalmas, szétszórlathatatlan bűnfelhővé. Ez azonban csak az egyik dolog, amit észrevettek. Ugyanebben a pillanatban még valami egyebet is megláttak. Az ítéletnek ugyanazon pillanatában a kegyelmet is meglátták. Utalok az adós szolga példázatára, melyből megtudjuk, amit erről az imént említett szétszórlathatatlan felhőről, azaz kifizethetetlen bűnadósságról tudnunk kell: „az Úr pedig megszánván azt a szolgát, elbocsátá őt és az ő adósságát is elengedé neki.“ Ime, a messzeségből a kegyelem is minden más egyébnél közelebb jött hozzájuk, feléjük fordult, mintha éppen nekik mondaná és ők megértették, hogy aki a keresztfán van és bűneiket hordozza, azért van ott és azért hordozza, hogy eltörölje és megsemmisítse azt. Meglátták: gonosztevők vagyunk, de minket bűnösöket megtisztított és nekünk megbocsátott! Mintha egy hatalmas kéz jelent volna meg, melynek egyetlen érintésére tovatűnnek a felhők az égről s a nap ismét olyan szépen ragyog, mint a teremtés napján. A megbocsátásnak is ezideig csak szemlélői voltak; tudtak róla annyit, mint amennyit az ilyen dolgokról tud az, aki vasárnap el-el jár a templomba. „Isten kegyelmes“, „Isten megbocsát“ — ki ne tudná ezeket! Legtöbbnek azonban nem sok köze van hozzá. Most igazán megtudták, hogy mi az isteni megbocsátás! Megtudták: *nekem* bocsát meg; *én* vagyok a bűnös, de bűnömöt elfedezi.